
ПРОГРАМ
УНАПРЕЂЕЊА РАДА
ВИШЕГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА У ПРОКУПЉУ

Програм унапређења рада Вишег јавног тужилаштва у Прокупљу сачинила сам на основу свог вишегодишњег искуства на руководећем месту у Основном јавном тужилаштву у Прокупљу, а у складу са значајним новинама из Закона о јавном тужилаштву („Сл.гласник Р.Србије бр.10/23“) које се односе, између осталог, и на овлашћења носилаца јавнотужилачке функције.

Програм сам представила у неколико делова, најпре кроз организацију рада јавних тужилаца Вишег јавног тужилаштва у Прокупљу, а затим управе у Вишем јавном тужилаштву, особља у јавном тужилаштву, односно писарнице ВЈТ-а, доставне и административно – техничке службе, дактилографа, службе рачуноводства, као и кроз унапређење рада и усавршавање тужилачких сарадника, односно помоћника, тужилачких приправника и волонтера, кроз однос Вишег јавног тужилаштва у Прокупљу према нижим подручним јавним тужилаштвима, према Апелационом јавном тужилаштву у Нишу, на смештајне капацитете ВЈТ-а у Прокупљу и техничку опремљеност, материјална средства из буџета РС предвиђена за рад тужилаштва, сарадњу Вишег јавног тужилаштва са Полицијским управама и другим државним органима и институцијама.

Чланом 2 Закона о јавном тужилаштву прописано је да је Јавно тужилаштво јединствен и самосталан државни орган, а чланом 50 да су носиоци јавнотужилачке функције самостални у вршењу те функције од законодавне и извршне власти.

Чланом 38 Закона о јавном тужилаштву, прописано је да главни јавни тужилац руководи управом у јавном тужилаштву, одговоран је за правилан и благовремен рад јавног тужилаштва, у складу са Законом и актом о управи у јавном тужилаштву, док је ставом 2. напред наведеног члана прописано да је главни јавни тужилац тај који одређује организацију и рад јавног тужилаштва, одлучује о правима по основу рада јавног тужиоца и о радним односима особља у јавном тужилаштву, отклања неправилности и одуговлачења у раду, стара се о одржавању самосталности у раду јавног тужилаштва и врши друге послове на које је овлашћен законом или другим прописом.

С обзиром на то да нови Закон о јавном тужилаштву још увек није пропраћен изменама подзаконских прописа којим се уређује организација и рад јавних тужилаштава, а њихово доношење је у току, организацију рада тужилаштва ускладићу са, пре свега, актом о управи о јавним тужилаштвима, којим ће се највероватније детаљније прецизирати хијерархијска овлашћења главног јавног тужиоца.

I ЈАВНИ ТУЖИОЦИ

У Вишем јавном тужилаштву у Прокупљу тренутно је запослено четири јавна тужиоца, од којих један јавни тужилац врши функцију главног јавног тужиоца, иако је систематизацијом предвиђено четири места за јавне тужиоце и пети главни јавни тужилац. Надам се да ће се избором главног јавног тужиоца у Вишем јавном тужилаштву у Прокупљу, односно избором још једног јавног тужиоца, решити проблем мањка носилаца јавнотужилачке функције, те ће се на тај начин побољшати ажурност, организација рада тужилаца и ефикасност, а побољшаће се и квалитет њиховог рада, у смислу да ће акти које израђује јавни тужилац бити садржајнији, формално у потпуности исправни и урађени са већом посвећеношћу.

Као главни јавни тужилац Вишег јавног тужилаштва у Прокупљу стараћу се о законитом и благовременом раду јавних тужилаца. Унапређење рада једног тужилаштва најпре се огледа кроз унапређење рада јавних тужилаца. Ценећи одредбу Закона о јавном тужилаштву да су јавни тужиоци самостални у поступању, при чему та самосталност може бити ограничена само у складу са законом – издавањем обавезног упутства од стране главног јавног тужиоца, и то само у ситуацији када постоји сумња у ефикасност и законитост његовог поступања, стараћу се да не нарушавам њихову самосталност у раду, већ да заједнички са јавним тужиоцима – обрађивачима предмета, отклањамо евентуално учињене неправилности у примени процесног и материјалног закона у фази док предмет не дође у суд, односно док је још увек могуће отклањање тих неправилности. На тај начин, пружаћу помоћ јавним тужиоцима, на начин како не бих ограничавала њихов рад.

Као главни јавни тужилац, бићу дужна да са сваким јавним тужиоцем – обрађивачем предмета, на његов захтев обавим консултације, опет не нарушавајући самосталност јавног тужиоца, већ да дам своју сугестију везано за конкретан предмет. Сматрам да се питања око комплекснијих и сложенијих предмета требају разматрати на Колегијуму јавног тужилаштва, као и заузимање ставова у поступању за одређена кривична дела и за примену одређених института. Неопходно је на Колегијумима ВЈТ-а у Прокупљу решавати све проблеме и сва спорна питања на која наилазе јавни тужиоци у свом раду.

Као главни јавни тужилац, захтеваћу да ме дежурни јавни тужилац обавести одмах, у сваком тренутку, о сваком догађају који може изазвати пажњу јавности, као и о извршеном кривичном делу, након што буде обавештен од полиције. Захтеваћу од јавног тужиоца да одмах будем обавештена да је наложено хапшење или задржавање осумњиченог, предлажем притвор, а затим и да будем обавештена да ли је одређен притвор.

Сматрам да је веома важно и неопходно да главни јавни тужилац у сваком тренутку има праву и тачну информацију о извршеном кривичном делу на територији тужилаштва.

Рад јавних тужилаца унапредићу тако што ћу им омогућити учествовање на семинарима и саветовањима, на обукама и радионицама.

Приликом организације рада јавних тужилаца ВЈТ-а у Прокупљу, организоваћу и прописати редослед обављања радњи, као што су на пример обављање увиђаја у радно време и ван радног времена, консултације са полицијом, равномеран распоред поступања у притворским предметима. Неопходно је да се утврде дани у којима ће, у једној радној недељи, јавни тужиоци спроводити истрагу и у просторијама тужилаштва саслушавати странке, о чему ће бити обавештен Виши суд у Прокупљу, како се тим данима не би заказивали главни претреси.

а) ЈАВНОТУЖИЛАЧКА ПРАКСА

Ради уједначеног поступања, одредићу једног јавног тужиоца који ће бити задужен за праћење јавнотужилачких одлука и донетих судских пресуда по тим одлукама, и то како на нивоу Вишег јавног тужилаштва у Прокупљу, тако и на нивоима Основног јавног тужилаштва у Прокупљу и Основног јавног тужилаштва у Куршумлији.

Јавни тужилац који је задужен за праћење праксе, би једном месечно на колегијуму јавног тужилаштва обавештавао јавне тужиоце о одлукама суда по конкретним оптужним актима, све у циљу уједначавања јавнотужилачке праксе.

б) СПОРНА ПРАВНА ПИТАЊА

У Вишем јавном тужилаштву у Прокупљу одредићу једног јавног тужиоца који ће прикупљати од других јавних тужилаца спорна питања везана за примену материјалног и процесног кривичног права. Ова спорна питања би се решавала најпре на колегијуму Вишег јавног тужилаштва, а била би и упућивана Апелационом јавном тужилаштву у Нишу, које одржава састанке поводом спорних правних питања, а затим обавештава нижа јавна тужилаштва о својим мишљењима и ставовима.

в) КРИМИНАЛИТЕТ И КАЗНЕНА ПОЛИТИКА

Један од сегмената у сузбијању и спречавању криминалитета је и казнена политика.

Као главни јавни тужилац ВЈТ-а у Прокупљу, разговараћу са јавним тужиоцима на тему предлагања строжијих казни у оптужним актима, у складу са распоном казни правноснажних пресуда и споразума о признању кривичног дела.

Ценећи казнену политику судова са територије стварне и месне надлежности ВЈТ-а у Прокупљу, закључује се да се изричу минималне казне затвора или казне испод законског минимума. Стога сам до сада, а и у будуће, мишљења да улагањем жалби због одлука о казни или кривичној санкцији управо треба ставити до знања судовима да се казнена политика треба појачати.

г) ИНСТИТУТ ОДЛАГАЊА КРИВИЧНОГ ГОЊЕЊА

Мали је број кривичних дела за која поступа Више јавно тужилаштво, а за која је дозвољена примена начела опортунитета, односно одлагања кривичног гоњења. Ради смањења трошкова кривичног поступка и вођења дугих поступака пред судом, што је оптерећење како за грађане, тако и за судове и тужилаштва, сугерисаћу јавним тужиоцима да у поступцима у којима је то дозвољено примењују институт одлагања кривичног гоњења. На овај начин би се избегли трошкови поступка пред судом и знатно умањило време трајања поступка.

Обзиром на социјалне прилике овдашњег становништва, будући да је Топлички округ један од неразвијенијих округа, са ниским месечним примањима запослених и великим бројем незапошљеног становништва, а приликом примене начела опортунитета, у смислу мањих новчаних износа који би се уплаћивали у хуманитарне сврхе. На територији Града Прокупља још увек не постоји институција или орган који би пратио извршење обавезе из члана 283 став 1 тачка 3 ЗКП-а – обављање одређеног друштвено корисног или хуманитарног рада, као ни праћење обавезе из члана 283 став 1 тачка 5 и 6 ЗКП-а – подвргавање одвикавању од алкохола или опојних дрога и подвргавање психосоцијалном третману ради отклањања узрока насилничког понашања. Као главни јавни тужилац настојаћу да се, у сарадњи са Врховним јавним тужилашвом, Министарством правде РС и органима локалне самоуправе, омогући праћење испуњења ових обавеза формирањем адекватних органа. Ово би довело и до ефикасније примене овог института.

д) СПОРАЗУМ О ПРИЗНАЊУ КРИВИЧНОГ ДЕЛА

У погледу споразума о признању кривичног дела измењено је обавезно упутство Републичког јавног тужилаштва О.бр.5/2013 од 26.12.2013. године и донето је ново обавезно упутство О.бр.6/2023 од 06.06.2023. године које се од претходног разликује у делу који се односи на поступак преговарања. Раније заменици јавних тужиоца нису били у потпуности самостални у примени овог института, јер им је та самосталност била ограничена саглашношћу јавног тужиоца. Такође, више не постоји обавеза да се Апелационо јавно тужилаштво у Нишу обавештава о раду у предметима закључења споразума о признању кривичног дела достављањем јавнотужилачких и судских одлука.

Сматрам да је корисно за обрађиваче предмета да Више јавно тужилаштво у Прокупљу и Апелационо јавно тужилаштво у Нишу прате закључење споразума о признању кривичних дела, управо због отклањања неправилности док предмет не дође у суд, чиме би се пружила помоћ обрађивачима предмета. Тиме се не би ограничавао рад јавних тужилаца, чак и у ситуацијама уочавања какве неправилности реаговаће се сугестијом, што би користило обрађивачима предмета, имало едукативни карактер и утицало на боље резултате у раду, а доприносило и уједначавању јавнотужилачке праксе.

ђ) КРИВИЧНА ДЕЛА КОД КОЈИХ СУ ИЗВРШИОЦИ МАЛОЛЕТНА ЛИЦА

Како би се смањио број кривичних дела у којима су извршиоци малолетна лица, потребно је најпре предузимати радње у циљу превентиве, и то како од стране Вишег јавног тужилаштва, тако и од стране других државних органа и институција, који брину о овој категорији становништва.

Настојаћу да се у већем броју предмета у којима су малолетници извршиоци кривичних дела, а где је то законом дозвољено, примени васпитни налог. У том правцу, појачаћу сарадњу са Центрима за социјални рад у топличком округу, са школама и другим васпитним установама, које раде са овом категоријом лица, како би се превентивно и васпитно деловало на исте.

Потребно је укључивање малолетника у рад хуманитарних организација или послова социјалног, локалног или еколошког садржаја, без надокнаде, јер се на овај начин може постићи сврха примене васпитног налога предвиђена чл. 7 ст. 1. тачка 3. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично правној заштити малолетних лица. На овај начин могуће је васпитно деловати на малолетне учиниоце кривичних дела, развијајући код истих радну навику и појачану друштвену одговорност, будући да извињењем као једном од врста васпитних налога предвиђених у чл. 7 ст. 1. тачка 1. истог Закона, се не може у тој мери постићи сврха васпитног налога.

е) СПЕЦИФИЧНА КРИВИЧНА ДЕЛА НА ТЕРИТОРИЈИ МЕСНЕ НАДЛЕЖНОСТИ
ОДНОВНОГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА У КУРШУМЛИЈИ И ВИШЕГ ЈАВНОГ
ТУЖИЛАШТВА У ПРОКУПЉУ

Месна надлежност Основног јавног тужилаштва у Куршумлији и Вишег јавног тужилаштва у Прокупљу покрива административни прелаз Мердаре између покрајине Косово и општине Куршумлија, а и магистрални пут Приштина-Ниш пролази кроз Куршумлију и Прокупље.

Неопходно је посветити нарочито пажњу кривичним делима која су извршена на територији месне надлежности Основног јавног тужилаштва у Куршумлији и кривичним делима која се такође дешавају на територији Куршумлије, а у стварној су надлежности ВЈТ-а у Прокупљу. Ова територија се граничи са Косовом и Метохијом, под њу потпада копнена зона безбедности, а познато ми је да се од стране лица која имају пребивалиште на Косову врше кривична дела на територији Општине Куршумлија и то најчешће Шумска крађа из члана 275 Кривичног законика, Недозвољена трговина из члана 235 Кривичног законика, а из надлежности ВЈТ-а најчешће кривично дело Неовлашћена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из члана 348 став 4 Кривичног законика и Неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246 Кривичног законика. Ради се о кривичним делима која су веома осетљива и захтевају строго поступање у смислу притварања осумњичених, који најчешће нису држављани Републике Србије, а и због самог положаја и статуса обе области, неопходно је да главни јавни тужилац ВЈТ-а у Прокупљу прати рад ОЈТ-а у Куршумлији и рад јавних тужилаца ВЈТ-а, да јавни тужиоци појачају пажњу и активно учествује у свим фазама поступка, и то како у предистражном, у давању налог полицији, па све до правноснажног окончања кривичног поступка.

Осим тога, на административном прелазу Мердаре последњих неколико година уочен је велики прилив миграната, који су неретко и извршиоци кривичних дела.

II ПИСАРНИЦА ВИШЕГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА У ПРОКУПЉУ

У писарници ВЈТ-а у Прокупљу ради управитељ писарнице и два уписничара. У писарници се воде сви уписници и помоћне књиге. Запослени у писарници су похађали обуку за вођење електронских уписника, тзв. САПО програм, тако да су обучени да од момента повезивања рачунара у систем, уписнике воде електронски. На тај начин ће се знатно олакшати рад писарнице и уписничара, али и рад дактилографа, односно јавних тужилаца на линији са писарницом.

Писарница је опремљена електронском опремом – рачунарима и мониторима, обављено је повезивање рачунара и предстоји још уношење

програма од стране радника Министарства правде РС и моћи ће да се крене са САПО програмом.

Рад писарнице ВЈТ-а у Прокупљу треба организовати тако да јавни тужиоци увек на време буду обавештени о главним претресима које ће имати у току недеље која предстоји, предмети им се морају износити најмање један дан пре одржавања претреса, а у сложенијим предметима где је неопходно припремити се за суђење, предмет се јавном тужиоцу треба изнети неколико дана пре претреса. Сви примљени поднесци се на време разводе кроз уписнике и износе обрађивачима предмета. По пријему предмета од обрађивача, писарница такође разводи предмете кроз уписник и оставља их у евиденцију, те је на тај начин успостављен склад у раду између јавног тужиоца, дактилографа и уписничара.

СЛУЖБА РАЧУНОВОДСТВА ВИШЕГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА У ПРОКУПЉУ

У служби рачуноводства ВЈТ-а у Прокупљу запослен је самостални извршилац за финансијско пословање, по Правилнику о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места систематизовано је једно радно место. Запослени у рачуноводству морају да редовно прате прописе који се односе на финансијско рачуноводствено пословање, да усавршавају свој рад на рачунару у смислу да прате нове програме којима ће бити омогућен бржи и лакши начин обрачуна плата запосленима. Такође се мора обезбедити запосленима у рачуноводству редовна обука и усавршавање на семинарима из области финансијског пословања на којима ће стицати нова знања.

ТУЖИЛАЧКИ САРАДНИЦИ (ПОМОЋНИЦИ), ТУЖИЛАЧКИ ПРИПРАВНИЦИ И ВОЛОНТЕРИ

У ВЈТ-у у Прокупљу тренутно је запослен на одређено време један тужилачки сарадник, иако место за тужилачког сарадника није систематизовано, док тужилачких приправника нема. Неопходно је иницирати пријем младих људи у тужилачку организацију, позивати их преко Националне службе за запошљавање и примити што више тужилачких приправника и волонтера, који ће се у тужилаштву обучавати према Програму рада за обуку приправника. Њихов рад мора бити контролисан од стране главног јавног тужиоца.

Уколико будем изабрана за главног јавног тужиоца променићу Правилник о систематизацији радних места и створити радно место макар за једног тужилачког сарадника, који би по звању био виши тужилачки помоћник.

Потребно је тужилачке сараднике упућивати на саветовања, семинаре, у циљу њиховог стручног оспособљавања и пружити им помоћ у циљу њиховог осамостаљивања и припремања за самостално обављање јавнотужилачке функције у будућности.

ОСТАЛЕ СЛУЖБЕ У ВИШЕМ ЈАВНОМ ТУЖИЛАШТВУ У ПРОКУПЉУ

Када су у питању записничари у ВЈТ-у у Прокупљу, истима је неопходно омогућити да у току једног радног дана имају одређени временски интервал када неће радити са замеником и то време ће искористити за расписивање поште и предмета, а такође им је неопходно обезбедити посебну просторију – дактило биро у које ће обављати своје радне задатке.

Неопходно је да у ВЈТ-у у Прокупљу једно лице буде задужено за доставу поште.

ОДНОС ВИШЕГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА У ПРОКУПЉУ ПРЕМА ОСНОВНИМ ЈАВНИМ ТУЖИЛАШТВИМА У ПРОКУПЉУ И КУРШУМЛИЈИ

Нижа јавна тужилаштва у односу на Више јавно тужилаштво у Прокупљу су Основно јавно тужилаштво у Прокупљу и Основно јавно тужилаштво у Куршумлији.

Применом новог Закона о јавном тужилаштву (Сл.гласник РС бр.10/23) делимично је измењена одредба која се односи на надлежност Виших јавних тужилаштава, па је чл. 34 Закона о јавном тужилаштву прописано да је Више јавно тужилаштво надлежно да поступа пред вишим судом и другим судовима и органима на начин прописан законом и да прати и усмерава Основна јавна тужилаштва са свог подручја с циљем уједначеног поступања. Чланом 23 Закона о јавном тужилаштву, прописано је да непосредно виши главни тужилац има право да изврши увид у сваки предмет нижег јавног тужилаштва.

Више јавно тужилаштво мора пратити и усмеравати рад Основних јавних тужилаштава у Прокупљу и Куршумлији, кроз редовне консултације, кроз одлуке по приговрима на решења о одбачају, одлукама по евентуалним притужбама... али, док се не буду донели подзаконски прописи којима ће ближе одредити термин "праћење и усмеравање рада нижих јавних тужилаштава", у виду помоћи, указивања на неправилности и давања предлога ради отклањања неправилности и уједначавања поступања нижих јавних тужилаштава. За разлику од до сада вршених контрола нижих јавних тужилаштава, неправилности које буду уочене у раду јавног тужиоца, како је то прописано новим Законом о јавном тужилаштву, могу да утичу само код вредновања рада јавног тужиоца.

Контролисаћу благовремено израду извештаја, која нижа тужилаштва достављају Вишем јавном тужилаштву, и то како редовних извештаја тако и ванредних.

ОДНОС ВИШЕГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА У ПРОКУПЉУ ПРЕМА АПЕЛАЦИОНОМ ЈАВНОМ ТУЖИЛАШТВУ У НИШУ

Моја сарадња са Апелационим јавним тужиоцем у Нишу огледала би се у редовном обавештавању о свим догађајима битним за рад ВЈТ-а у Прокупљу, ОЈТ-а у Прокупљу и ОЈТ-а у Куршумлији. Осим обавештавања ВЈТ би требало да затражи мишљење и косултације од АЈТ-а за поступање у комплекснијим предметима.

ОДНОС ВИШЕГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА У ПРОКУПЉУ СА ПОЛИЦИЈСКОМ УПРАВОМ У ПРОКУПЉУ И ДРУГИМ ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА

У свом досадашњем раду остварила сам изванредну сарадњу са ПУ Прокупље и ПУ Ниш – ПС Мерошина, коју намеравам убудуће да још више развијам и унапређујем.

Неопходна је свакодневна комуникација са полицијским службеницима у смислу издавања налога и конструкција око радњи које полиција треба да предузме. Путем непосредног контакта постиже се ефикасност у раду, предлози за прикупљање нових доказа дати полицијским службеницима од стране тужиоца доприносе да полиција поднесе садржајнију и доказима поткрепљену кривичну пријаву.

У оквиру своје надлежности неопходна је сарадња, осим са ПУ Прокупље, са Војном полицијом, Безбедносно информативном агенцијом, Пореском полицијом, Центрима за социјални рад, Окружним затвором у Прокупљу и другим казнено поправним установама, као и другим органима и правним лицима, коју сарадњу намеравам да наставим и унапређујем.

ПРОСТОРИЈЕ ВИШЕГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА У ПРОКУПЉУ

Просторије Вишег јавног тужилаштва у Прокупљу налазе се у згради којом управља Виши суд у Прокупљу, у одвојеном ходнику, у коме се поред канцеларија тужилаштва налазе и две канцеларије које користе судије Основног суда у Прокупљу. Смештајни капацитети су мали, овом тужилаштву је неопходно минимум још три канцеларије од којих би у једној били смештени дактилографи и јавни тужиоци. За потребе спровођења истраге, ВЈТ у Прокупљу је добило на коришћење од Вишег суда у Прокупљу једну канцеларију, коју тренутно користи јавни тужилац, обзиром да се већина доказних радњи спроводи у канцеларијама тужилаца. У наредном периоду, уколико будем изабрана на место главног јавног тужиоца, уложићу напор да од Основног суда у Прокупљу добијем на коришћење две канцеларије које се налазе у ходнику Вишег јавног тужилаштва, а такође и материјална средства ради опремања канцеларија.

Обзиром на комплектност рада јавног тужилаштва, вероватно ћу убудуће у пракси, наилазити на моменте и проблеме које у овом тренутку нисам могла да обухватим овим програмом и чије ће решавање захтевати још већи степен спремности и способности, које сматрам да поседујем, обзиром да сам носилац јавнотужилачке функције почев од 01.01.2010. године, скоро пуних 14 година, од којих сам се седам година налазила на месту вршилац функције Основног јавног тужиоца у Прокупљу. Управо из ових разлога сам и конкурисала за место главног јавног тужиоца у Вишем јавном тужилаштву у Прокупљу. У том циљу, спремна сам да улажем себе још више као главни јавни тужилац и да дам још боље резултате у раду, у циљу своје личне и професионалне остварености, а пре свега у циљу још бољег и ефикаснијег рада Вишег јавног тужилаштва у Прокупљу.

Јелена Бошковић
Јавни тужилац у Основном
јавном тужилаштву у Прокупљу